

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/42/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2023200070
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Martinčeková
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:2023200070.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Martinčekovej a členov senátu Mgr. Michala Novotného a JUDr. Martina Tisa, v právnej veci žalobcu: X-BIONIC® SPHERE a.s., so sídlom Dubová 33/A, 931 01 Šamorín IČO: 46 640 134, právne zastúpený advokátom JUDr. Michalom Pijákom, so sídlom Panenská 8, 811 03 Bratislava, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, so sídlom Masarykova 10, 040 01 Košice, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. NIP/NIP_PO/BEZ/2023/2453 O-388/2022 zo dňa 07.02.2023, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č. k. TT-14S/31/2023-234 zo dňa 23.01.2024, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Správneho súdu v Bratislave č. k. TT-14S/31/2023-234 zo dňa 23.01.2024 sa mení tak, že sa zrušuje rozhodnutie žalovaného č. NIP/NIP_PO/BEZ/2023/2453 O-388/2022 zo dňa 07.02.2023 a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

II. Žalobca má voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania pred správnym aj kasačným súdom v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom č. k TT-14S/31/2023-234 zo dňa 23.01.2024 (ďalej „napadnutý rozsudok“) Správny súd v Bratislave zamietol podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení účinnom do 30.06.2023 (ďalej len „SSP“) žalobu zo dňa 21.04.2023, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. NIP/NIP_PO/BEZ/2023/2453 O-388/2022 zo dňa 07.02.2023 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) a rozhodnutia Inšpektorátu práce Trnava (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. R 251/2022/SE ROZ/2022/684 2022/13469 zo dňa 03.11.2022 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) a vrátenia veci na ďalšie konanie.

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie. Prvostupňovým rozhodnutím bola žalobcovi podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o inšpekcii“, resp. „zákon č. 125/2006 Z. z.“) uložená pokuta v sume 3 000 eur za porušenie povinností vyplývajúcich z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) v štvrtom bode zákona o inšpekcii práce tým, že využíval od 01.04.2022 do 12.04.2022 závislú prácu fyzickej osoby N. M. (ďalej len „zamestnankyňa“) (pracovná zmluva zo dňa 23.03.2022, začiatok výkonu pracovnej činnosti dňa 01.04.2022 o 05:50 hod), ktorá pre zamestnávateľa vykonávala závislú prácu čašníčky na pracovisku Farriers, Dubová ul., Šamorín, mal s ňou založený pracovnoprávny vzťah na základe osobitného predpisu (zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov), pričom ju neprihlásil do registra poistencov a sporiteľov Sociálnej poisťovne (ďalej len „register“) do 7 dní od

uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra [lehoty podľa ust. § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“, resp. „zákon o sociálnom poistení“)], teda do 7 dní od začatia výkonu činnosti zamestnankyne, čím porušil § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z. z.“, resp. „zákon o nelegálnej práci“). Žalobca si splnil prihlasovaciu povinnosť u zamestnankyne až dňa 12.04.2022 o 08:24 hod., kedy menovanú prihlásil do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia ku dňu 01.04.2022 (dátum vzniku poistenia).

3. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaný skonštatoval, že záver o spáchaní správneho deliktu nelegálneho zamestnávania vychádzal z dokladov predložených sťažovateľom, a to z dochádzky za mesiac apríl, z ktorej vyplýva, že zamestnankyňa do práce nastúpila dňa 01.04.2022 o 5:50 hod, z pracovnej zmluvy zo dňa 23.03.2022 s dohodnutým dátumom nástupu dňa 01.04.2022 a záznamu zo vstupného školenia zamestnankyne zo dňa 01.04.2022. Navyše aj z prihlášky do Sociálnej poisťovne zo dňa 12.04.2022 je zrejmé, že sťažovateľ mal v úmysle zamestnankyňu prihlásiť späť ku dňu, kedy skutočne začala vykonávať závislú prácu a nie k inému dňu. Žalovaný uviedol, že zamestnankyňa prácu vykonávala nielen dňa 01.04.2022, ale aj v dňoch 02., 03., 06., 08., 09., 10.04.2022. Žalovaný skonštatoval, že nevidí žiaden racionálny dôvod, prečo by žalobkyňa disponovala identifikačným náramkom, ak ešte pre sťažovateľa nevykonávala prácu a týmto náramkom vo vyššie uvedených dňoch zaznamenávala svoj príchod a odchod z práce, ale prácu nevykonávala a iba sa podľa sťažovateľa nachádzala v jeho priestoroch. Žalovaný má za to, že prvostupňový správny orgán sa s čestnými prehláseniami dostatočným a vyčerpávajúcim spôsobom vysporiadal. Tieto čestné prehlásenia nevyvracajú skutkové okolnosti, ktoré sú nesporne preukázané v spise založenými dôkazmi. K návrhu na výsluch osôb žalovaný uviedol, že v posudzovanom prípade disponoval dostatočnými relevantnými dôkazmi, nevykazujúcimi rozpor v jednotlivých skutkových okolnostiach, ktoré smerovali k presnému a úplnému zisteniu skutočného stavu vecí. Vo vzťahu k výške sankcie žalovaný uviedol, že bola uložená na spodnej hranici zákonnej sadzby. Porušenie v zmysle § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce je závažným porušením zákona, prvostupňový správny orgán posúdil následky porušenia, prihliadol na počet zamestnancov, uviedol, že išlo o jednu nelegálne zamestnanú osobu, prihliadol na neopakovanie nedostatku a skutočnosť, že ide o jeho ojedinelý výskyt. Vyhodnotené teda boli zákonom ustanovené kritériá pre hodnotenie výšky pokuty.

4. Správny súd skonštatoval, že skutočnosť, či žalovaný (správne malo byť uvedené žalobca, pozn. kasačného súdu) využíva závislú prácu zamestnankyne a či táto osoba začala vykonávať činnosť zamestnanca, mal správny orgán za preukázanú pracovnou zmluvou i prihláškou tejto zamestnankyne na poistenie do Sociálnej poisťovne, podľa ktorej bola dňa 12.04.2022 prihlásená do registra poistencov a sporiteľov späť ku dňu 01.04.2022, čo bol aj dátum vzniku poistenia. Zároveň však bola pre konštatovanie začatia výkonu činnosti zamestnanca podstatná evidenciu pracovného času za mesiac apríl 2022 (výpis z dochádzkového systému) a záznam o vstupnom oboznámení s predpismi z oblasti BOZP, hygieny práce a ochrany pred požiarimi zo dňa 01.04.2022. Tieto dokumenty dostatočne preukazujú začatie výkonu činnosti zamestnanca, ako aj využívanie závislej práce zamestnanca a nejde pritom o formalistické či šikanózne skutkové závery.

5. Správny súd skonštatoval, že preskúmané rozhodnutia preukazujú dostatočne, že zistenie relevantných skutočností nebolo vykonané len na základe pracovnej zmluvy so zamestnankyňou a prihlášky do registra Sociálnej poisťovne, z ktorých by ešte nemusel vyplývať reálny nástup na výkon závislej práce. Správny orgán však vyhodnotil začiatok výkonu závislej práce, resp. začiatok výkonu činnosti zamestnanca, na základe evidencie dochádzky predloženej žalobcom, ako aj na základe záznamu o vstupnom oboznámení s predpismi z oblasti BOZP, hygieny práce a ochrane pred požiarimi zo dňa 01.04.2022. Bez ohľadu na to, či ide o editovanú dochádzku, teda dochádzku s dodatočne upravenými (zaokrúhlenými) časmi príchodu a odchodu z pracoviska, vyplýva z nej, že zamestnankyňa bola dňa 01.04.2022 od 5:50 hod na pracovisku a zúčastnila sa uvedeného školenia na základe pokynu zamestnávateľa z vôle zamestnávateľa a na účel výkonu pracovnej náplne pre zamestnávateľa. V tomto ohľade je nepodstatné tvrdenie mzdrovej pracovníčky žalobcu, že prihlášku do Sociálnej poisťovne vyplnila bez fyzického preverenia, či daná zamestnankyňa je prítomná na pracovisku. Bez ďalšej výpovednej hodnoty ku skutkovému stavu je aj vyjadrenie vedúceho pracovníka zamestnankyne (vedúceho gastro prevádzky), že v období od 01.04.2022 do 03.04.2022 nepridelil zamestnankyni prácu,

neurčil jej pracovný čas a nemá vedomosť o jej činnosti. Neprítomnosť vedúceho zamestnanca nie je dôvodom, ktorý by spochybnil účasť zamestnankyne na školení v oblasti BOZP, hygieny práce a ochrane pred požiarmi dňa 01.04.2022 a už vôbec nemôže spochybniť výpovednú hodnotu evidencie dochádzky, ktorú predložil sám žalobca. Či a kto zadával pracovné pokyny zamestnankyni v dňoch od 02.04.2022 do 03.04.2022 nie je podstatné, keďže zamestnankyňa začala vykonávať činnosť pre zamestnávateľa už dňa 01.04.2022.

6. Správny súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že oboznamovanie sa s predpismi BOZP, hygieny práce a ochrane pred požiarmi zo dňa 01.04.2022 nepredstavuje začatie vykonávania činnosti na účel splnenia prihlasovacej povinnosti zamestnávateľa. V súvislosti s výkladom pojmu začatie činnosti podľa § 231 ods. 1 písm. b) bod 1 zákona o sociálnom poistení správny súd citoval z rozsudku kasačného súdu sp. zn. 8Asan/9/2021 zo dňa 28.02.2024. K tvrdeniu žalobcu, že navrhol doplniť dokazovanie výsluchmi ďalších osôb správny súd uviedol, že takéto dokazovanie nebolo pre správny orgán potrebné, keďže povaha dochádzkového systému mu bola zrejmá z čestného vyhlásenia mzdovej pracovníčky a správny orgán explicitne uvádza, že toto vyjadrenie nespochybnilo predložený výpis z dochádzkového systému. Správny súd sa stotožnil so správnym orgánom, že žalobca v celom konaní nepredložil jediný dôkaz o tom, že v prípade zamestnankyne existovali u zamestnávateľa pochybnosti k jej dochádzke, pre ktoré by bolo potrebné údaje korigovať.

7. Správny súd sa nestotožnil s námietkou žalobcu, že správne orgány neposúdili ako dôkaz čestné vyhlásenie mzdovej pracovníčky zo dňa 20.10.2022 a ani čestné vyhlásenie vedúceho gastro prevádzky zo dňa 27.10.2022. Správny orgán tieto listiny v prvostupňovom rozhodnutí uviedol ako dôkazy, z ktorých vychádzal pri rozhodovaní. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu, že gastro prevádzka, kde mala zamestnankyňa pracovať, bola v danom čase (prvá polovica apríla 2022) v rekonštrukcii a nebola vôbec otvorená, správny súd potvrdil stanovisko žalovaného, že takáto skutočnosť nebola počas konania žiadnym dôkazom preukázaná. Zároveň správny súd uviedol, že ak by dané tvrdenie aj bolo preukázané, nemenilo by to nič na tom, že zamestnankyňa sa dňa 01.04.2022 zúčastnila školenia BOZP.

8. Správny súd nezistil ani nepreskúmateľnosť správnej úvahy k výške uloženej pokuty. Správne orgány oboch stupňov sa vo svojich rozhodnutiach dostatočne a v súlade s ustanovením § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce vysporiadali s dôvodmi uloženia pokuty blízko spodnej hranice zákonnej sadzby. Podľa správneho súdu správne orgány nie sú povinné rozsiahlo analyzovať všetky aspekty, ktorých sa dožaduje žalobca (závažnosti následkov, skúmanie hospodárskej situácie žalobcu, vyvodenie záverov z počtu nelegálne zamestnávaných osôb a z ojedinelosti zisteného nedostatku). Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že žalovaný pri odôvodnení výšky uloženej pokuty nevybočil z medzí správnej úvahy, prihliadol na účel sledovaný zákonom o inšpekcii práce a zákonom o nelegálnej práci, ako aj osobitnú povahu objektu chráneného týmito zákonmi.

9. Proti tomuto rozsudku podal včas kasačnú sťažnosť žalobca (ďalej aj ako „sťažovateľ“) z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP a žiadal, aby kasačný súd zmenil napadnutý rozsudok správneho súdu tak, že preskúmané rozhodnutie a prvostupňové rozhodnutie zruší a vec vráti správne orgánu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

10. Sťažovateľ v úvode kasačnej uviedol, že ak by aj k pochybeniu pri registrácii zamestnankyne došlo, jeho povaha aj následky by boli len formálne. Sťažovateľ z vlastného podnetu nezrovnalosť sám odstránil a v správnej výške splnil všetky súvisiace odvodové povinnosti niekoľko mesiacov predtým, ako tvrdené pochybenie zistil a sankcionoval správny orgán. Domnieva sa, že spoločenská nebezpečnosť tvrdeného deliktu je nepatrná, ak by aj bolo preukázané jeho spáchanie. Uložením spornej pokuty sťažovateľ nadobudol status subjektu, ktorý porušil zákaz nelegálneho zamestnávania, čo má za následok zápis do zoznamu nelegálnych zamestnávateľov a nemožnosť sťažovateľa uchádzať sa o financovanie jeho činnosti z verejných zdrojov. Sťažovateľ vzniesol pochybnosti o ústavnej udržateľnosti dotknutej právnej úpravy. Má za to, že vytýkané porušenie v prípade, ak je odstránené samotným porušovateľom a nevyvolá negatívne dôsledky, nespĺňa pojmové znaky nelegálneho zamestnávania. Právne následky vyplývajúce z takto uloženej sankcie sú vo výraznom nepomere k záujmu chránenému zákonom a odporujú princípom právneho štátu.

11. Sťažovateľ v časti kasačnej sťažnosti označenej ako „III. Sťažnostné body“ namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu. Pre vydanie preskúmaného rozhodnutia bolo rozhodujúce, kedy začala

zamestnankyňa vykonávať pre sťažovateľa závislú prácu. Žalovaný vychádzal len z listinných podkladov, zamestnankyňa v prevádzke sťažovateľa fyzicky nestotožnil (kontrola prebehla niekoľko mesiacov po spornom momente), ani ju v konaní nevypočul. Údaje v dochádzke nevychádzali z reálne zistenej prítomnosti pracovníčky na pracovisku. Mzdová pracovníčka potvrdila, že dochádzku p. M. vyplnila ručne len na základe pracovnej zmluvy, bez fyzického preverenia, či sa zamestnankyňa na pracovisku nachádza a akú činnosť vykonáva. Priamy nadriadený v správnom konaní uviedol, že od 01.04.2022 zamestnankyni prácu neprideľoval a nemá vedomosť o jej činnosti, resp. prítomnosti na pracovisku. Prevádzka bola v danom čase v rekonštrukcii a nebola otvorená. Sťažovateľ preto záver správneho súdu o dostatočne zistenom skutkovom stave považuje za nesprávny. K argumentácii správneho súdu, že sa zamestnankyňa mala zúčastniť školenia BOZP, uviedol, že toto je založené len na formálnom podklade, nie na výsluchu zamestnankyne.

12. Sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie materiálneho znaku tvrdeného deliktu. Trval na tom, že skutkové zistenia správneho orgánu nezakladali možnosť konštatovať spáchanie správneho deliktu nelegálneho zamestnávania sťažovateľom. Sťažovateľ má za to, že v jeho prípade išlo o krátkodobé (4-dňové) oneskorenie so splnením registračnej povinnosti, v ktorej lehote omeškanie nie je postihované, predmetná povinnosť bola splnená dodatočne z pohnútky samotného sťažovateľa, v čase výkonu kontroly bola zamestnankyňa riadne prihlásená, oneskorenie nemalo dopad na odvodové povinnosti sťažovateľa, nedošlo k negatívnym dopadom na verejný rozpočet ani práva zamestnanca, išlo o ojedinelý prípad, ktorý nenapĺňa materiálne znaky nelegálneho zamestnávania v zmysle § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

13. Žalovaný sa k obsahu kasačnej sťažnosti vyjadril podaním zo dňa 22.04.2024 a navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že sa s napadnutým rozsudkom v plnom rozsahu stotožňuje, považuje ho za vecne správny a zákonný.

14. Sťažovateľ sa k vyjadreniu žalovaného zo dňa 22.04.2024 vyjadril podaním zo dňa 09.05.2024. Trvá na obsahu kasačnej sťažnosti a kasačný súd žiada, aby rozhodol v súlade s procesným návrhom, ktorý je v nej obsiahnutý.

15. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods.2 SSP) po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, je prípustná a podaná v zákonom stanovenej lehote, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), oboznámiac sa so súdnym spisom a administratívnym spisom a po vyhodnotení sťažnostných námietok zistil, že kasačná sťažnosť je čiastočne dôvodná.

16. Podľa § 231 ods. 1 písm. b/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.05.2022 (v čase spáchania skutku) zamestnávateľ je povinný prihlásiť do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového zamestnanca podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a na poistenie v nezamestnanosti a zamestnanca podľa § 4 ods. 2, okrem zamestnanca v právnom vzťahu na základe ním určenej dohody podľa § 227a, na dôchodkové poistenie pred vznikom týchto poistení, najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca, odhlásiť zamestnanca do ôsmich dní od zániku týchto poistení okrem zániku povinného nemocenského poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 ods. 3, zrušiť prihlásenie do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia, ak poistný vzťah podľa § 20 nevznikol.

17. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní v znení účinnom do 31.12.2022 (v čase spáchania skutku) právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

18. Podľa § 2 ods. 2 písm. b) cit. zákona nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu a neprihlásila ju do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra, najneskôr však do začatia kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, ak kontrola začala do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa osobitného predpisu na prihlásenie do tohto registra.

19. Podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce v znení účinnom ku dňu právoplatnosti preskúmaného rozhodnutia (24.02.20023) inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 do 200 000 eur, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch alebo viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 eur.

20. Podľa § 19 ods. 6 cit. zákona inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na

- a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
- b) počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
- c) počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a) prvého bodu,
- d) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
- e) opakované zistenie toho istého nedostatku.

21. Predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného zo dňa 07.02.2023, ktorým zamietol odvolanie sťažovateľa a potvrdil rozhodnutie Inšpektorátu práce Trnava zo dňa 03.11.2022 o uložení pokuty vo výške 3 000 eur za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania vyplývajúceho z § 3 ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z. v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) cit. zákona, ktorého sa sťažovateľ dopustil tým, že na pracovisku Farriers, Dubová ul., Šamorín využíval závislú prácu zamestnankyne, ktorá vykonávala závislú prácu - čašníčka, mal s ňou založený pracovnoprávny vzťah - pracovná zmluva zo dňa 23.03.2022, začiatok výkonu pracovnej činnosti 01.04.2022 a neprihlásil ju do registra poistencov najneskôr do siedmich dní od uplynutia lehoty podľa zákona o sociálnom poistení, nakoľko do predmetného registra bola zamestnankyňa prihlásená dňa 12.01.2022 o 08:24 hod. s dátumom vzniku poistenia ku dňu 01.04.2022.

22. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu správneho súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, pričom poukazuje na pre vec podstatné skutočnosti:

23. Výkonom inšpekcie práce v dňoch 14.07.2022 až 12.08.2022 bolo u sťažovateľa zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, ktoré je uvedené v protokole zo dňa 12.08.2022 (ďalej len „protokol“). Medzi dokladmi, zabezpečenými v rámci inšpekcie práce, bola o. i.:

- pracovná zmluva, uzatvorená medzi sťažovateľom a zamestnankyňou dňa 23.03.2022, z ktorej vyplýval dohodnutý nástup do práce dňa 01.04.2022 a súhlas zamestnankyne so zaradením do zmenovej prevádzky;

- registračný list FO (zamestnankyne) - prihláška zo dňa 12.04.2022, z ktorého vyplýva dátum vzniku poistenia 01.04.2022;

- dokument editácia dochádzky za obdobie od 01.04.2022 do 30.04.2022 s príznakom „schválená dochádzka“, z ktorého vyplýva, že zamestnankyňa pre zamestnávateľa odpracovala plný fond pracovného času, t. j. 11 hod. a 30 min. dňa 01.04.2022 (v čase od 05:50), dňa 02.04.2022 (v čase od 08:00 hod.), dňa 08.04.2022 (v čase od 08:00 hod.), 09.04.2022 (v čase od 09:00 hod.), dňa 10.04.2022 (09:45 hod.). Dňa 03.04.2022 odpracovala len 11 hod. a 15 min. (v čase od 09:50 hod.) a dňa 06.04.2022 odpracovala len 7 hod. a 15 min. V dňoch 04., 05., 07., 11. a 12.04.2022 nie je dochádzka vykázaná;

- záznam o vstupnom oboznámení z oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce a o ochrane pred požiarom (ďalej len „školenie BOZP“) pri prijatí do zamestnania alebo pri preradení na iné pracovisko, z ktorého vyplýva, že zamestnankyňa s pracovným zaradením čašníčka toto oboznámenie absolvovala dňa 01.04.2022 v rozsahu 270 min.

- v nadväznosti na oznámenie o začatí konania o uložení pokuty zo dňa 06.10.2022 zaslal sťažovateľ žalovanému čestné vyhlásenie mzdovej pracovníčky zo dňa 20.10.2022, z ktorého vyplýva, že neskúmala, kedy začala byť závislá práca zamestnankyňou vykonávaná; pri náhodnej kontrole dňa 12.04.2022 zistila, že Sociálna poisťovňa prihlášku nespracovala a registráciu zamestnankyne nevykonala; dátum 01.04.2022 ako dátum začatia výkonu práce uviedla z dôvodu, že tento dátum bol ako deň nástupu do práce uvedený v pracovnej zmluve. V čestnom vyhlásení tiež uviedla, že dochádzkový systém eviduje výlučne fyzickú prítomnosť danej osoby v areáli zamestnávateľa, na základe ktorej sa pristupuje k vyhodnoteniu dodržiavania pracovného času; pri spracovaní miezd je dochádzkový systém východiskom - v prípade pochybností preveruje skutočný výkon pracovnej činnosti

s príslušnými vedúcimi zamestnancami a zamestnancom. Schválenie dochádzky je len formálnym úkonom, ktorý je potrebné vykonať pred vygenerovaním miezd, schválením dochádzky dochádza len k založeniu „vyvrátiteľnej“ domnienky ich správnosti. S odstupom času nevie určiť, či zamestnankyňa v dňoch „01.04.2022 až 03.04.2022“ skutočne vykonávala závislú prácu alebo nie.

- sťažovateľ doručil prvostupňovému správneému orgánu čestné vyhlásenie vedúceho gastro prevádzky zo dňa 27.10.2022, z ktorého vyplýva, že zamestnankyni od „01.04.2022 do 03.04.2022“ osobne nepridelil žiadnu prácu, ani k tomu nedal pokyn podriadeným zamestnancom, nevie akú činnosť zamestnankyňa v tomto čase v priestoroch zamestnávateľa vykonávala.

24. Sťažovateľ vo svojej kasačnej sťažnosti spochybňuje moment, do ktorého mal splniť svoju registračnú povinnosť - teda „najneskôr pred začatím výkonu činnosti zamestnanca.“ Podľa sťažovateľa školenie BOZP nie je takou skutočnosťou, od ktorej je možné odvodiť vznik registračnej povinnosti a žalovaný, resp. prvostupňový správny orgán mali zamestnankyňu vypočúť.

25. Kasačný súd k výkladu pojmu „začatie výkonu činnosti zamestnanca“ konštatuje, že ide o takú činnosť, ktorú zamestnanec vykonáva na základe pokynu zamestnávateľa (vo vzťahu nadriadenosti a podriadenosti). Je tomu tak preto, že práve nadriadenosť a podriadenosť, či vykonávanie činnosti na základe pokynov zamestnávateľa, sú základné prvky závislej práce (§ 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov). Zamestnanec teda nemusí vykonávať len priamu pracovnú náplň v zmysle pracovnej zmluvy, ale aj školenia, zaškoľovanie, preberanie pomôcok, či iné činnosti, ktoré zamestnanec podstupuje na základe pokynu zamestnávateľa, aby pracovnú činnosť mohol vykonávať. Už aj tieto činnosti sú totiž hodnotou, ktorú vykonáva zamestnanec pre zamestnávateľa, zvyšujú význam zamestnanca pre zamestnávateľa, aby tento mohol následne vykonávať pre zamestnávateľa hlavnú činnosť (obdobne sp. zn. 8Asan/9/2021). Kasačný súd dáva do pozornosti, že v zmysle § 7 ods. 6 zákona č. 124/2006 Z. z. sa oboznamovanie a vzdelávanie zamestnancov v oblasti BOZP musí uskutočňovať v pracovnom čase. Keďže z dokladu predloženého samotným sťažovateľom jednoznačne vyplýva, že zamestnankyňa sa školenia BOZP v rozsahu 270 min. zúčastnila práve v deň 01.04.2022, t. j. v deň, ktorý bol aj v pracovnej zmluve zo dňa 23.03.2022 dohodnutý ako deň nástupu do práce, je zrejmé, že zamestnankyňa v tento deň pre žalobcu vykonávala závislú prácu a obrana sťažovateľa je preto v tomto smere bezúspešná. Okrem toho tento deň mala v dochádzke zamestnávateľa označený ako odpracovaný (odpracovala celkovo 11 a pol hodiny), čo je ďalší dôkaz svedčiaci o tom, že v tento deň zamestnankyňa pre žalobcu vykonávala závislú prácu. Kasačný súd sa tak v celom rozsahu stotožnil so záverom správneho súdu, že zamestnankyňa dňa 01.04.2022 pre sťažovateľa vykonávala činnosť zamestnanca.

26. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že mzdová pracovníčka dochádzku zamestnankyne vyplnila ručne, kasačný súd konštatuje, že sťažovateľ takúto námietku v administratívnom konaní nevzniesol a jeho tvrdenie z administratívneho spisu nevyplýva. Z administratívneho spisu (čestné vyhlásenie mzdovej pracovníčky) naopak vyplýva, že v dochádzkovom systéme je evidovaná fyzická prítomnosť zamestnancov v areáli zamestnávateľa a na základe neho sa pristupuje k vyhodnoteniu dodržiavania stanoveného pracovného času zamestnancov a tento výstup z dochádzky je podkladom pre spracovanie miezd. Rovnako podľa čestného vyhlásenia mzdovej pracovníčky schválenie dochádzky je úkonom pred vygenerovaním miezd, ktorým dochádza k založeniu „vyvrátiteľnej domnienky o jeho správnosti“. Z dokumentu editácia dochádzky za obdobie od 01.04.2022 do 30.04.2022, ktorý je označený príznakom „schválená dochádzka“ je teda zrejmé, že zamestnankyni bola schválená dochádzka za odpracovaný deň 01.04.2022, aj za nasledujúce odpracované dni (02., 03., 06., 08., 09., 10.04.2022).

27. Sťažovateľ v administratívnom konaní a ani v súdnom konaní nepredložil žiadny dôkaz, ktorým by spochybnil schválenú dochádzku. Takýmto dôkazom najmä nie je čestné vyhlásenie jeho mzdovej účtovníčky, pretože v ňom uviedla, že sa nevie vyjadriť, či zamestnankyňa v dňoch 01.04.2022 až 03.04.2022 skutočne vykonávala závislú prácu a zároveň uviedla, že dochádzkový systém eviduje fyzickú prítomnosť na pracovisku; teda prítomnosť zamestnankyne na pracovisku a schválenú dochádzku nijako nespochybnila. Takýmto dôkazom nie je ani sťažovateľom tvrdená (no nepreukázaná) rekonštrukcia priestorov. Pokiaľ by aj boli priestory, kde mala zamestnankyňa vykonávať prácu, v rekonštrukcii, to neznamená, že sa nemohla zúčastniť uvedeného školenia a že následne nemohla vykonávať iné práce, súvisiace práve s tvrdenou rekonštrukciou v časoch, ako je to uvedené v systéme schválenej dochádzky (niekoľkohodinové smeny v inkriminovanom období). Samotný dôkaz

o absolvovaní školenia BOZP dňa 01.04.2022, sťažovateľ nespochybnil žiadnym svojím tvrdením ani dôkazom. Za týchto skutkových okolností výsluch zamestnankyne nebol nevyhnutný.

28. Vzhľadom na vyššie uvedené vyhodnotil kasačný súd primárnu námietku týkajúcu sa začatia výkonu činnosti zamestnankyne a s tým súvisiacu obranu sťažovateľa ako účelovú s cieľom zbaviť sa zodpovednosti za nelegálne zamestnávanie. Je zrejmé, že sťažovateľ sa vylúčením dní 01. až 03.04.2022 snažil dosiahnuť stav, keď by sa porušenia zákazu nelegálnej práce nedopustil (ďalším odpracovaným dňom bol až deň 06.04.2022 a zamestnankyňa by tak bola prihlásená v 7 dňovej lehote). Priebeh skutku, ako ho v rámci administratívneho konania riadne zistili správne orgány, sa aj javí ako logický. K neprihláseniu zamestnankyne, ktorá pre zamestnávateľa preukázateľne začala vykonávať činnosť na základe pracovnej zmluvy s dohodnutým nástupom do práce od 01.04.2022, došlo opomenutím (je právne irelevantné či úmyselne alebo nie) povinnosti riadne a včas prihlásiť zamestnankyňu do registra.

29. Sťažovateľ vzniesol pochybnosti o ústavnosti súvisiacej právnej úpravy. Kasačný súd v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ návrh na prerušenie konania podľa § 100 ods. 1 písm. b) SSP nepodal. Sťažovateľ namietal, že v platnej právnej úprave je porušenie spočívajúce v oneskorenom splnení evidenčnej povinnosti, ak porušenie bolo odstránené samotným porušovateľom a nevyvolá negatívne dôsledky, trestané rovnako ako nelegálne zamestnávanie. Sťažovateľ však opomína, že platná právna úprava dáva možnosť porušovateľovi splniť svoju zákonnú povinnosť aj po uplynutí lehoty a nebyť ešte deliktuálne zodpovedný. Pokiaľ zákon stanovil 7 - dňovú lehotu na dodatočné splnenie svojej povinnosti, kasačný súd nevzhladol žiadne indície protiústavnosti takejto právnej úpravy, naopak, zákon dáva možnosť dodatočným dobrovoľným splnením povinnosti predísť deliktuálnej zodpovednosti. To, že v danom prípade sťažovateľ 7 - dňovú lehotu na odstránenie nedostatku nevyužil a preto je deliktuálne zodpovedný (hoci povinnosť po lehote splnil), neznamená, že takáto právna úprava je protiústavná.

30. V tejto súvislosti je potrebné vyhodnotiť aj sťažnostnú námietku nenaplnenia materiálneho znaku (stránky) deliktu nelegálneho zamestnávania. Podľa sťažovateľa táto podmienka zodpovednosti nie je splnená, pretože z vlastného podnetu nezrovnalosť sám odstránil ešte predtým, ako tvrdené pochybenie zistil správny orgán a žiadne negatívne dopady nemalo. Kasačný súd uvádza, že zodpovednosť na iné správne delikty je budovaná na objektívnom princípe. Je právne irelevantné skúmanie úmyslu pri naplnení skutkovej podstaty tohto iného správneho deliktu a jeho spáchanie sa posudzuje výlučne na základe preukázania porušenia povinností podľa z. č. 82/2005 Z. z. Súčasná právna úprava neobsahuje procesný predpis, ktorý by upravoval konanie o iných správnych deliktoch a teda vyžadoval naplnenie formálnej aj materiálnej stránky skutku tak, ako to upravuje Trestný poriadok (k tomu pozri napr. rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžo/276/2015, sp. zn. 3Asan/9/2017, sp. zn. 5Sžo/222/2015).

31. Kasačný súd nemohol prihliadnuť ani na námietku sťažovateľa o neprimeranosti postihu tým, že je zapísaný v Zozname nelegálnych zamestnávateľov, nakoľko zápis do uvedeného zoznamu je zákonným dôsledkom právoplatného rozhodnutia o sankcii. Rovnako nedôvodná je i námietka o odklone správneho súdu od rozhodnutia sp. zn. 6Sžo/51/2011 zo dňa 21.02.2018, keďže v tam prejednávannej veci odvolací súd posudzoval iný skutkový stav; v tam prejednávannej veci bol zamestnanec prihlásený do registra nasledujúci deň po vzniku pracovného pomeru a začiatok výkonu činnosti zamestnanca pre zamestnávateľa bol preukázaný len pracovnou zmluvou a potvrdením prihlášky do registra.

32. Kasačný súd tak konštatuje, že správny súd vecne správne posúdil zodpovednosť sťažovateľa na iný správny delikt nelegálneho zamestnávania na to skutkovom základe, ako bol uvedený v prvostupňovom rozhodnutí. Skutkový stav bol zistený dostatočne a bol správne podradený pod skutkovú podstatu nelegálneho zamestnávania podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákona o nelegálnom zamestnávaní.

33. Čo sa týka výšky uloženej pokuty, uloženie pokuty za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania je obligatórne. Zákon o inšpekcii práce v § 19 ods. 6 ustanovuje kritériá, ktoré je potrebné pri určovaní výšky pokuty zohľadňovať. Kasačný súd konštatuje, že sa stotožňuje so všeobecným konštatovaním správnych orgánov, že pokuta má pôsobiť dostatočne preventívne a výchovne a že závažnosť zisteného porušenia je už zohľadnená v povinnosti správneho orgánu uložiť za zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania sankciu. Avšak z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia v spojení s prvostupňovým rozhodnutím nie je zrejmé, ako boli v individuálnom prípade sťažovateľa vyhodnotené kritériá podľa § 19 ods. 6 cit. zákona. Správne orgány v zásade len odcitovali predmetné ustanovenia

zákona o inšpekcii práce a skonštatovali skutkový stav (ide o ojedinelé porušenie, sťažovateľ mal 189 zamestnancov a je veľkým zamestnávateľom) s tým, že uložená sankcia nebude mať pre sťažovateľa likvidačný charakter (podľa tejto úvahy správnych orgánov by však nelikvidačný účel splnila aj nižšia pokuta). Z odôvodnenia preskúmaných rozhodnutí nie je možné zistiť ani, ktoré skutočnosti správne orgány vyhodnotili ako poľahčujúce či priťažujúce. Vzhľadom na absenciu správnej úvahy žalovaného a prvostupňového správneho orgánu v tomto smere kasačný súd vyhodnotil námietku sťažovateľa, ktorá sa týkala výšky uloženej pokuty ako dôvodnú.

34. Vzhľadom na to, že kasačná sťažnosť bola vyhodnotená ako čiastočne dôvodná, kasačný súd napadnutý rozsudok zmenil podľa § 462 ods. 2 SSP tak, že zrušil preskúmané rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Žalovaný v novom konaní opätovne rozhodne, pričom výšku sankcie odôvodní s prihliadnutím na § 19 ods. 6 zákona o inšpekcii práce. Hoci dôvod zrušenia sa týka iba časti výroku prvostupňového a preskúmaného rozhodnutia o uložení pokuty, kasačný súd nezrušil len túto časť výroku preskúmaného rozhodnutia, keďže jeho výrok je koncipovaný ako jeden výrok.

35. O náhrade trov celého konania vo vzťahu k žalobcovi bolo rozhodnuté podľa § 167 ods. 1 SSP v spojení s § 467 ods. 2 SSP tak, že ako úspešnému účastníkovi mu kasačný súd priznal právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania na krajskom a kasačnom súde v celom rozsahu.

36. Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e je prípustný opravný prostriedok.